

|                                                                                                                            |        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Předmluva . . . . .                                                                                                        | str. 5 |
| I. Díl                                                                                                                     |        |
| <u>Metody a techniky výzkumu středoškolského profesora . . . . .</u>                                                       | 9      |
| 1. <u>Stručná východiska výzkumu středoškolského profesora . . . . .</u>                                                   | 11     |
| 2. <u>Operacionalizace teoretických východisek výzkumu středoškolského profesora . . . . .</u>                             | 13     |
| 2.1. Obsah výzkumu . . . . .                                                                                               | 13     |
| 2.2.1. Metody a techniky výzkumu . . . . .                                                                                 | 13     |
| 2.2.2. Zpracování získaných dat . . . . .                                                                                  | 14     |
| 3. <u>Použité metody převážně deskriptivní fáze výzkumu . . . . .</u>                                                      | 15     |
| 3.1. Metody zkoumající osobnost středoškolského profesora . . . . .                                                        | 15     |
| 3.1.1. Základní obecné sociálně popisné údaje charakterizující středoškolského profesora . . . . .                         | 15     |
| 3.1.2. Použití psychometrických metod a technik při zkoumání a výzkumu osobnosti učitele . . . . .                         | 18     |
| 3.1.3. Metody zkoumající typologii učitelů . . . . .                                                                       | 22     |
| 3.1.4. Metody zkoumající koncepci pedagogické práce učitele . . . . .                                                      | 25     |
| 3.2. Metody zkoumající činnosti učitele a jeho výkonnost . . . . .                                                         | 27     |
| 3.2.1. Klasifikace učitele a její výzkum . . . . .                                                                         | 27     |
| 3.2.2. Metody zkoumající výkonnost učitele . . . . .                                                                       | 27     |
| 3.3. Metody zkoumající vztahy osobnosti učitele . . . . .                                                                  | 28     |
| 3.3.1. Metody zkoumající psychologickou vzdálenost mezi učitelem a žákem . . . . .                                         | 28     |
| 3.3.1.1. Metody zkoumající preferenci jednotlivých žáků jednotlivými učiteli . . . . .                                     | 34     |
| 3.3.2. Metody zjišťující interakci mezi učitelem a žáky . . . . .                                                          | 35     |
| 3.3.3. Vlastní metodika výzkumu závislosti úrovně interakce mezi učitelem a žákem na typu pedagogického působení . . . . . | 37     |
| 3.3.4. Metody sociometrické . . . . .                                                                                      | 50     |
| 3.4. Metody hodnotící učitele . . . . .                                                                                    | 51     |
| 3.4.1. Rating hodnocení učitelů vedením školy . . . . .                                                                    | 51     |
| 3.4.2. Hodnocení podílu osobnosti učitele na vytváření vztahu středoškoláků k vyučovacím předmětům . . . . .               | 55     |
| 3.4.3. Metody hodnocení práce učitele ve vyučovací hodině standardizovanou technikou . . . . .                             | 66     |
| 3.4.4. Hodnocení učitelů absolventy školy . . . . .                                                                        | 68     |
| 4. <u>Použité metody vztahové analýzy . . . . .</u>                                                                        | 71     |
| II. Díl                                                                                                                    |        |
| <u>Pokus o stanovení obecných charakteristik středoškolského profesora . . . . .</u>                                       | 81     |
| Úvod . . . . .                                                                                                             | 82     |
| 1. <u>Hledání obecných charakteristik středoškolského profesora . . . . .</u>                                              | 84     |
| 1.1. Východiska hledání obecných charakteristik středoškolského profesora . . . . .                                        | 84     |

|                                                                                                                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1.1.1. Faktorová varianta základních obecných charakteristik středoškolského profesora . . . . .                                                                            | 85  |
| 1.1.2. Kritická analýza faktorové varianty obecných charakteristik středoškolského profesora . . . . .                                                                      | 91  |
| 1.2. Varianta souhrnných indexů obecných charakteristik středoškolského profesora . . . . .                                                                                 | 94  |
| 2. <u>Hypotézy</u> . . . . .                                                                                                                                                | 97  |
| 3. <u>Analýza základních relací obecných charakteristik středoškolského profesora a dalších ukazatelů charakterizujících jeho osobnost i pedagogickou činnost</u> . . . . . | 99  |
| 3.1. Podíl jednotlivých údajů vcházejících do souborných charakteristik středoškolského profesora na tvorbě těchto charakteristik . .                                       | 99  |
| 3.1.1. Sociabilita středoškolského profesora . . . . .                                                                                                                      | 99  |
| 3.2. Faktory ovlivňující pedagogickou úspěšnost středoškolského profesora . . . . .                                                                                         | 101 |
| 3.3. Faktory ovlivňující úroveň pedagogické práce a charakteristiky touto úrovní pedagogické práce ovlivňované . . . . .                                                    | 104 |
| 3.4. Faktory ovlivňující sociabilitu jako jednu z hlavních charakteristik středoškolského profesora a proměnné zpětně sociabilitou ovlivněné . . . . .                      | 109 |
| 3.5. Některé faktory spojené s učitelem, ovlivňující vztah žáků k předmětům učitelem vyučovaným . . . . .                                                                   | 113 |
| 3.6. Problém relace mezi akceptovaností středoškolského profesora studenty a akceptovaností téhož pedagoga vedením školy a kolegy ve sboru . . . . .                        | 117 |
| 3.7. Vliv osobnostních psychologických charakteristik na pedagogickou činnost středoškolského profesora . . . . .                                                           | 119 |
| 3.8. Relace odborné úrovně středoškolského profesora s dalšími pedagogickými charakteristikami . . . . .                                                                    | 120 |
| 4. <u>Užití poznatků, získaných výzkumem středoškolského profesora</u> . . . . .                                                                                            | 123 |
| 4.1. Užití poznatků ve výzkumu středoškolské třídy . . . . .                                                                                                                | 123 |
| 4.2. Užití poznatků při experimentálním výzkumu žákovské samosprávy. .                                                                                                      | 124 |
| 4.3. Užití poznatků v běžné pedagogické praxi, zejména pak při řízení školy . . . . .                                                                                       | 125 |
| 5. <u>Další perspektivy výzkumu středoškolského profesora</u> . . . . .                                                                                                     | 127 |
| <u>Místo závěru</u> . . . . .                                                                                                                                               | 129 |
| <u>Bibliografie</u> . . . . .                                                                                                                                               | 143 |
| <u>Přílohy</u> . . . . .                                                                                                                                                    | 132 |